

Judita Šega: SLOVENCİ, ZAČENJAJO SE NOVI ČASI ... (1918–1920)

Zgodovinski arhiv Ljubljana je v letu 2018 obeleževal 120 let svojega delovanja. Obletnico je z različnimi dogodki obeleževal skozi vse leto, osrednji dogodek praznovanja pa je bila razstava z naslovom *Slovenci, začenjajo se novi časi ... (1918–1920)*, ki je jeseni 2018 gostovala v Ljubljani, od 11. 1. do 5. 2. 2019 pa bo na ogled v Sokolskem domu v Škofji Loki. Razstava je zadnja v ciklu treh razstav, ki jih je Zgodovinski arhiv Ljubljana v preteklih letih pripravil na temo 1. svetovne vojne in obdobja neposredno po njej.

Razstava se osredotoča na prva leta po koncu vojne, ki je prinesla razpad habsburške monarhije in rojstvo nove države južnih Slovanov, v katero so se vključili tudi Slovenci. V središču razstave je mali človek, ki je najbolj občutil posledice minule vojne in političnih sprememb, ki so odločilno krojile njegov vsakdan. Avtorice so iz bogatega spisovnega in fotografskega gradiva izbrale nekaj ključnih dokumentov, ki najbolj prepričljivo odražajo duh in problematiko obdobja med letoma 1918 in 1920, ki ga nista zaznamovala le težko pričakovani konec vojne in prehod v novo državo, temveč tudi boleča izguba Primorske in boj za severno mejo. Pereča je bila problematika številnih beguncev in vojnih invalidov, razsajale so španska gripa in nalezljive bolezni, denar je izgubljal veljavo. Zunanjo podobo države so krojili novi državni simboli in nova vladarska imena – kralj Peter in regent Aleksander, ki je junija 1920 prvič obiskal Ljubljano in Gorenjsko. Slovenski jezik je dokončno izpodrinil nemščino, Slovenci smo dobili svojo univerzo. Za številnimi očeti in sinovi pa je ostal le boleč spomin ter veliko število vojnih sirot in vdov.

Tokratno gostovanje je Zgodovinski arhiv Ljubljana pripravil v sodelovanju s Filatelističnim društvom Lovro Košir Škofja Loka, ki letos praznuje 70-letnico uspešnega delovanja in se po aktivnosti v domačem in mednarodnem okolju uvršča v sam vrh slovenske in evropske filatelije. Predstavili bodo razstavno filatelistično zbirko dr. Janeza Cerkvenika *Prve slovenske poštne znamke po koncu 1. svetovne vojne*, s posebnim poudarkom na seriji poštних znamk *Verigar*, slovenskega slikarja Ivana Vavpotiča. Seriji znamk je skupen motiv sužnja, ki trga verige in simbolično nakazuje začetek novih časov.

Odprtje razstave bo v petek, **11. 1. 2019, ob 18.00 uri**, v Sokolskem domu v Škofji Loki. Razstavo bo odprl župan občine Škofja Loka Tine Radinja. Za glasbeno spremljavo dogodka bo poskrbela Glasbena šola Škofja Loka.